

Врз основа на Одлуката за измена и дополнување на Статутот на Шпаркасе Банка АД Скопје бр. 43652/1-10 Собранието на Акционери на Банката на 25.05.2022 година, усвои пречистен текст на Статутот на Шпаркасе Банка АД Скопје кој гласи:

С Т А Т У Т
НА ШПАРКАСЕ БАНКА АД СКОПЈЕ
(пречистен текст)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

член 1

Шпаркасе Банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банка) е правно лице – акционерско друштво со седиште во Република Северна Македонија, основана за извршување на банкарски работи предвидени со Законот за банките, други закони и овој Статут.

II. ИМЕ И СЕДИШТЕ НА БАНКАТА

член 2

Името на Банката гласи:

Шпаркасе Банка АД Скопје. Во превод се употребува името **Sparkasse Bank AD Skopje.**

Името на Банката се испишува на кирилично писмо, на македонски јазик, а при обавување на работи со странство се испишува на латиница.

Седиштето на Банката се наоѓа во Скопје на адреса ул. Орце Николов бр.54 Скопје.

член 3

Банката во своето работење употребува печат и штембил кои ги содржат името и седиштето на Банката.

Формата, големината и поконкретно содржината, како и начинот на употребата на печатот и штембилот ги пропишува Управниот одбор на Банката.

член 4

Банката има заштитен знак.

Изгледот, формата и големината на заштитниот знак се утврдува со Одлука на Надзорниот одбор на Банката.

III. ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ НА БАНКАТА:

член 5

Банката е основана на неопределено време заради вршење работи утврдени со закон со кој се регулира работењето на Банката.

Банката е правно лице со дозвола од Гувернерот на НБРСМ основано согласно со одредбите од Законот за банки и Законот за трговски друштва. Банката работи во рамките на деловната политика и развојниот план.

Банката во својата работа обезбедува извршување на сите доспеани обврски кон доверителите во вкупен обем и рочност.

Банката работи во свое име и за своја сметка, во свое име и за сметка на други лица, како и од име и за сметка на други лица.

член 6

Банката може да ги врши следните активности:

1. прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
2. кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
3. кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции;
4. издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
5. издавање на електронски пари, доколку е уредено со посебен закон;
6. финансиски лизинг;
7. менувачки работи;
8. платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
9. брз трансфер на пари;
10. издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
11. изнајмување сефови, остава и депо;
12. тргување со инструменти на пазарот на пари;
13. тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
14. тргување со хартии од вредност;
15. тргување со финансиски деривати;
16. управување со средства и портфолио на хартии од вредност за клиенти и/или инвестициско советување на клиенти;
17. давање на услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;
18. купопродажба, гарантирање или пласман на емисија на хартии од вредност;
19. чување на хартии од вредност за клиенти;
20. советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување или припојување на правни лица;

21. продажба на полиси за осигурување;
22. посредување во склучување договори за кредити и заеми;
23. обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица;
24. економско-финансиски консалтинг;
25. други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши банка;
26. застапување во осигурување;
27. маркетинг и продажба на капитално финансирано пензиско осигурување.

Финансиските активности кои ги врши Банката во Националната класификација на дејности се означени под шифра “Друго монетарно посредување – 64.19”.

За извршување на активностите од став 1 точки 3,13,14,15,16,17,18 освен за тргување со хартии од вредност во земјата, потребен е износ на сопствени средства од најмалку 560.000.000,00 денари.

За извршување на активностите од став 1 точки 5,8,9,13,14,15,16,17,18,25 и 26 потребна е претходна согласност од Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: НБРСМ).

IV. КАПИТАЛ НА БАНКАТА

Почетен капитал

член 7

Номиналниот износ на почетниот капитал (основна главнина) на Банката изнесува 4.478.772.810,00 денари и истиот е поделен на 1.677.443 обични акции на име со номинална вредност од 2.670,00 денари по една акција.

Банката може да издава обични и приоритетни акции.

Една акција има право на еден глас во Собранието на Банката.

член 8

Собранието на Банката може да ја деноминира номиналната вредност на акциите преку намалување или зголемување на таа вредност или да ја изрази номиналната вредност на акциите во странска валута, под услови износот на основната главнина да не се промени.

Одлуката од став 1 на овој член ја донесува Собранието на Банката.

член 9

Зголемувањето на почетниот капитал на Банката се врши:

- со влогови,
- со условно зголемување,
- со одобрен капитал, и
- со средства на Банката

Намалувањето на почетниот капитал на Банката се врши преку:

- намалување на номиналниот износ на акциите,
- спојување на акции, и
- повлекување на сопствени и на други акции.

Зголемувањето и намалувањето на почетниот капитал се врши со Одлука што ја донесува Собранието на Банката.

Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови на акционерите.

Одлуката за согласност се донесува со мнозинство не помало од 2/3 од акциите претставени на Собранието.

член 10

Банката води книга на акции дематеријализирано во Централниот депозитар за хартии од вредност (во понатамошниот текст: ЦДХВ), на начин и под услови утврдени со закон.

Резерви на Банката

член 11

Средствата на резервите на Банката се сопствени средства на Банката кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува Банката во своето работење и за други намени.

Резервите на Банката ги сочинуваат:

- резервен фонд;
- ревалоризациони резерви;
- посебна резерва

член 12

Банката формира резерва со распределба на добивката на Банката врз основа на одлука донесена од страна на Собранието на Банката, а во висина која не може да биде помала од 5% од добивката се додека резервата на Банката не достигне износ еднаков на 1/10 од почетниот капитал на Банката.

Резервниот фонд може да биде преобразен-трансформиран во почетен капитал во согласност со законските одредби.

Ревалоризационите резерви на Банката се формираат на начин и под услови определени со законските прописи.

Банката има обврска со цел обезбедување од потенцијалните загуби или настанатите загуби да врши издвојување на исправка на вредноста, при што износот на исправката односно посебната резерва се утврдуваат на начин и висина според методологија што ја пропишува Советот на НБРСМ.

V. ПРАВА, ОБВРСКИ И ОДГОВОРНОСТИ НА АКЦИОНЕРИТЕ

член 13

Својство на акционер на Банката стекнува домашно и странско физичко и правно лице што стекнало акции во согласност со закон.

Акционерите се стекнуваат со права, по уписот во акционерската книга по исполнување на законски услови.

член 14

Акционерот на Банката ги има сите права, обврски и одговорности утврдени со прописите и со овој Статут.

Обичните акции се акции кои на акционерите на Банката им ги даваат следните права:

- право на глас во собранието;
- право на исплата на дел од добивката (дивиденда)
- право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Банката.

Приоритетните акции кои имаат право на глас покрај правата од став 2 на овој член даваат и други повластени права како што се право на дивиденда во определен утврден паричен износ или во процент од номиналниот износ на акцијата како и право на првенство при исплата на дивиденда.

Вкупниот номинален износ на приоритетните акции без право на глас во Банката не може да биде поголем од 10% од вкупниот номинален износ на вкупните акции на Банката.

Акционерите одговараат неограничено и солидарно за обврските на Банката во случаите, ако:

- ја злоупотребат Банката како правно лице за да постигнат цели што за нив како поединци, се забранети;
- ја злоупотребат Банката како правно лице за да им нанесат штета на своите доверители;
- спротивно на закон, располагаат со имотот на Банката како со свој сопствен имот;
- во своја корист или во корист на кое било друго лице го намалиле имотот на Банката, а знаеле или морале да знаат дека Банката не е способна да ги изврши своите обврски спрема трети лица или
- спротивно на закон јавно ги објавуваат или презентираат податоците до кои дошле остварувајќи го правото на информирање.

Акционерот на Банката одговара за обврските од работењето на Банката до висина на средствата вложени како почетен капитал.

VI. УТВРДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ РЕЗУЛТАТИ, РАСПРЕДЕЛБА НА ДОБИВКАТА И ПОКРИВАЊЕ НА ЗАГУБАТА

член 15

Банката го утврдува финансискиот резултат од работењето, како добивка или загуба.

Добивката се утврдува кога од вкупно остварените приходи ќе се надоместат вкупните расходи од пресметковниот период.

Добивката на Банката се распоредува со одлука на Собранието на Банката врз основа на предлог-одлука за употреба и распределување на добивката донесена од страна на Надзорниот одбор на Банката, а во согласност со важечките законски прописи и тоа:

- за покривање на загуби од работењето од поранешните години;

Износот на стапките на заштитните слоеви на капиталот Банката ги пресметува согласно Законот за банките и Методологијата на Народната банка, односно согласно Решение донесено од Гувернерот на Народната банка

Банката е должна изложеноста на оделните видови ризици да ја одржува во рамките на лимитите пропишани со Законот за банките и супервизорската регулатива на НБРСМ.

Банката со општи акти и интерни процедури ќе ги пропише критериумите, начинот и методите на управување со ризици, како и оцената на адекватноста на капиталот согласно со степенот на ризичност на Банката. Општите акти и интерните процедури ќе бидат усогласени со прописите, стандардите и правилата од областа на банкарството и методологијата пропишана од Советот на НБРСМ.

VIII. СТАТУСНИ ПРОМЕНИ

член 21

За статусни промени на Банката (спојување, припојување кон друга или поделба на повеќе банки) одлука донесува Собранието на Банката.

За статусни промени на Банката задолжителна е дозвола од НБРСМ.

Меѓусебните односи на акционерите на Банката во случај на статусни промени на Банката ќе се решаваат спогодбено или со посредства на Надзорниот одбор на Банката.

IX. ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА

член 22

Банката е должна да ги осигурува денарските и девизните депозити и трансакциските сметки на физичките лица, депозитите врзани за парични картички на банката и девизните приливи на физичките лица, во Фондот за осигурување на депозити.

X. КОНТРОЛА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА РАБОТЕЊЕТО НА БАНКАТА СО ПРОПИСИТЕ

член 23

Контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се врши во самостојна организациона единица, во која се врши идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите.

Ризик од неусогласеност е ризик од изложување на Банката на правни или регулаторни санкции и ризик од настанување на финансиски загуби и загрозување на угледот на Банката, како последица на неусогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Опфатот на контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се однесува најмалку на:

- за зголемување на почетниот капитал на Банката;
- за дивиденди и други надоместоци на акционерите;
- за зголемување на средствата на резервен фонд и
- за други намени.

член 16

Распоредот на добивката за зголемување на средствата за резервен фонд ќе се врши согласно член 12 од овој Статут.

член 17

Банката издвојува средства од добивката за други намени и тоа:

- за членовите на Надзорниот одбор на Банката,
- за членовите на Одборот за ревизија на Банката,
- за членовите на Управниот одбор на Банката,
- за лица со посебни права и одговорности и вработените во Банката.

член 18

Распоредот на добивката за други намени ќе се врши во зависност од остварените резултати на работењето.

Распоредот на добивката по член 17 од овој Статут, се врши според критериуми што ќе ги утврди Надзорниот одбор на Банката.

член 19

Ако приходите на Банката по годишната пресметка не се доволни за покривање на вкупните расходи, Банката искажува загуба во работењето.

Загубата од работењето на Банката се покрива од средствата на резервниот фонд, а доколку тие не се доволни, со намалување на почетниот капитал во согласност со законот.

VII. СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ

член 20

Банката е должна да располага со адекватно ниво на сопствени средства во зависност од природата, видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците кои произлегуваат од извршувањето на тие активности (адекватност на капиталот).

Банката е должна да работи на начин кој ќе овозможи постојано да биде способна да ги исполни сите обврски (солвентност).

Банката, во согласност со применливата законска и подзаконска регулатива, е должна да ги одржува следниве заштитни слоеви на капиталот:

- 1) заштитен слој за зачувување на капиталот;
- 2) противцикличен заштитен слој на капиталот;
- 3) заштитен слој на капиталот за системски значајни банки и
- 4) системски заштитен слој на капиталот.

- следење на почитувањето на прописите коишто се однесуваат на работењето на Банката;
- идентификување и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на поплаките од клиентите на Банката;
- известување на Надзорниот и Управниот одбор за утврдените неусогласености во текот на работењето и за преземените активности за нивно надминување;
- советување на Надзорниот и Управниот одбор за прашања во врска со примената на прописите;
- навремено известување на членовите на Управниот одбор и на останатите вработени за измените и дополнувањата на прописите;
- оцена на потенцијалното влијание од промените во прописите врз работењето на Банката и врз нејзиното окружување;
- оцена на усогласеноста на новите производи, активности или системи во Банката со прописите;
- обука на вработените за начинот на примена на соодветните прописи во нивното секојдневно работење;
- давање насоки за правилна примена на прописите во форма на препораки, вклучително и препораки за измена на соодветните интерни акти, како и давање одговори на вработените за прашања поврзани со спроведувањето на прописите;
- исполнување други законски обврски (пр. активности за спречување на перење пари);
- соработка со други институции;
- редовно известување на Надзорниот и Управниот одбор на Банката, согласно со Законот за банките.

Вработените во организационата единица за усогласеност со прописи ги извршуваат единствено овие активности и се самостојни во извршувањето на работите од нивната надлежност.

Организационата поставеност, правата и одговорностите и односите со другите организациони единици на Банката, како и одговорноста и условите за назначување на одговорно и овластено лице за функцијата ги уредува Управниот Одбор.

Процесот на спречување на перење пари и финансирање тероризам во Банката е дел од процесот на контрола на усогласеност со прописите и во таа смисла Банката има обврска да спроведува процедура за анализа на клиентот, да следи определени трансакции, да доставува извештаи до Управата за финансиско разузнавање, да чува податоци и документи и да воведи внатрешна програма за спречување перење пари и финансирање тероризам.

Трансакциите кои се вршат во рамки на деловниот однос со клиентот се следат со цел да се потврди дека тие трансакции се вршат во согласност со целта и намерата на деловниот однос, ризичниот профил на клиентот, неговата финансиска состојба, и доколку е неопходно, на неговите извори на финансирање.

XI. ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТЕЊЕ НА БАНКАТА

член 24

Банката самостојно го определува начинот и формата на внатрешното организирање, поврзување на својата дејност, според условите на пазарот и остварување на добивката во согласност со важечките прописи и овој Статут. Одлуката за Општата организациона шема ја донесува Надзорниот одбор на Банката.

член 25

За извршување на работите од дејноста на Банката, се формираат организациони единици согласно важечката внатрешна организација, која подетално се дефинира од страна на Управниот одбор, како посебен акт на Банката, односно систематизација на работни места.

член 26

Деловите на Банката може да се формираат како филијали, експозитури, шалтери и претставништва во земјата и странство и истите се основаат со одлука на Надзорниот одбор, по предлог на Управниот одбор на Банката, а во согласност со прописите.

Деловите на Банката во своето работење работат под името на Банката, со име и седиште на делот на Банката.

Со одлуката за основање на деловите на Банката поблиску се одредуваат финансиските активности кои ќе ги обавуваат и друго.

XII. НАЧИН НА УПРАВУВАЊЕ СО БАНКАТА И ПОСТАПКА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ОРГАНИТЕ

член 27

Органи на Банката се: Собрание, Надзорен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Управен одбор, Одбор за надгледување на информативната технологија и Комисија за наградување и именување.

СОБРАНИЕ

член 28

Акционерите на Банката своите права и интереси во Банката ги остваруваат на Собранието на Банката.

Собранието на Банката го сочинуваат сите акционери.

Секој акционер може да овласти полномошник на Собранието, со писмено полномошно, согласно Законот за трговските друштва.

Право на учество во работата на Собранието и право на глас има секој акционер, ако со Закон не е поинаку определено.

член 29

Собранието на Банката ги врши следниве работи:

1) го усвојува Статутот и измените и дополнувањата на Статутот на Банката;

- 2) ги разгледува и усвојува годишниот извештај за работење на Банката заедно со писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
- 3) го разгледува и усвојува извештајот на друштвото за ревизија и писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
- 4) ја усвојува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
- 5) одлучува за употреба и распоредување на остварената добивка, или за покривање на загубите;
- 6) одлучува за нова емисија на акции на Банката;
- 7) одлучува за статусни промени и за престанок на работење на Банката;
- 8) ги именува и разрешува членовите на Надзорниот одбор;
- 9) избира друштво за ревизија и одлучува по предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и;
- 10) одлучува и за други прашања од значење за работењето на Банката предвидени со Статутот на Банката.

член 30

Собранието на Банката работи на седници, кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Годишното собрание на Банката задолжително се одржува пред истекот на шест месеци од календарската година за претходната година.

По истекот на став 2 на овој член, а во случаи кога Гувернерот нема да го прифати извештајот за извршена ревизија ако утврди дека не се темели врз објективни факти за финансиската состојба на банката или друштвото за ревизија при вршење на ревизијата не постапувало согласно пропишаните стандарди и процедури, годишното собрание на банката за претходната година може да се одржи пред истекот на девет месеци од календарската година.

Собранието на Банката се свикува со одлука на Надзорен одбор на Банката.

Со одлука за свикување на Собрание, Надзорен одбор одлучува за местото на одржување на Собранието.

член 31

Барање за свикување на седница на Собрание можат да поднесат акционерите кои имаат најмалку 1/10 од акциите со право на глас. Во барањето се наведуваат целта и причините за свикување на Собранието, прашањата за кои ќе се одлучува и податоците за акционерите. Акционерите кон барањето доставуваат и извод од сметките на хартии од вредност издаден од Централниот депозитар за хартии од вредност во кој што е наведен бројот на акциите со право на глас.

Надзорниот одбор во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите за свикување собрание, донесува одлука за прифаќање или одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради кои што е така одлучено.

Надзорниот одбор на Банката има обврска по барање на акционери кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас, да свиќа собрание во рок од 24 часа од денот на поднесувањето на барањето.

член 32

Собранието се свикува со праќање на покана до акционерите на начин кој овозможува потврда дека поканата е примена од акционерот или со објавување на јавен повик до акционерите кој се објавува на половина страна најмалку во еден дневен весник што излегува на целата територија на Република Северна Македонија и на насловната страна на интернет – страницата на Банката.

Начинот на свикување на Собрание се определува со Одлуката за свикување на Собранието.

член 33

Поканата, односно повикот за учество во Собранието на Банката ги содржи најмалку следните податоци:

- името и седиштето на Банката;
- местото, датата и часот на одржување на Собранието;
- опис на постапките според кои акционерите учествуваат и гласаат на Собранието;
- другите процедурални формалности од значење за присуството на Собранието и за начинот на гласање;
- дневен ред по кој ќе се работи на Собранието;
- начин на кој што се достапни материјалите по точките од дневниот ред што се подготвени за собранието кое што е свикано;
- можност за именување на полномошник на акционерот и начинот на неговото именување;
- адресата на интернет страницата на Банката на која ќе бидат достапни информациите во врска со вкупниот број на акции и вкупниот број на гласачки права кои произлегуваат од акциите со право на глас на денот на објава на повикот, документи и материјали кои ќе се разгледуваат на Собранието, предложените одлуки за донесување или каде што такви нема предложено, мислења на овластен орган или тело на Банката по секоја точка од предложениот дневен ред на Собранието на Банката, предложените одлуки од акционерите, обрасците за гласање, и
- други информации во зависност од ставените точки на дневниот ред.

Рокот кој тече од денот на испраќањето, односно објавувањето на повикот за учество во Собранието до денот на одржувањето на истото не може да биде покус од 30 дена.

Акционерите можат да овластат полномошник на седница на собрание на Банката со давање полномошно во писмена форма без обврска да го заверат полномошното кај нотар. Акционерите треба веднаш да ја известат Банката за секое полномошно дадено во писмена форма. Акционерот кој нема да ја извести Банката за даденото полномошно ќе се смета дека не го дал полномошното.

Образецот за давање полномошно во писмена форма треба да биде испратен на трошок на Банката лично до секој акционер или да се направи достапен за превземање од интернет страницата на Банката на начин што акционерите би можеле да го превземат електронски за да го отпечатаат, пополнат и потпишат. Кога акционер од која било причина технички не може да го преземе образецот за давање полномошно од интернет страницата на Банката или ако му бил испратен

лично по пошта, а образецот не го примил, тој може да користи и други видови обрасци за давање полномошно во писмена форма.

Банката е должна да уважи полномошно дадено во писмена форма ако била писмено известена од акционерот давател на полномошно. Банката може да бара утврдување на личниот идентитет на акционерот како услов за уважување на полномошното, односно за верификација на инструкциите за гласање ако такви му се дадени на полномошникот, но не смее да бара полномошното да се завери од нотар или да биде потврдено од домашен или странски надлежен орган како услов за уважување на полномошното, односно инструкциите за гласање.

Акционерите кај Банката можат да овластат полномошници и/или на истите да им дадат инструкции за гласање на електронски начин. Во овој случај Банката е должна на акционерите да им обезбеди користење на електронски систем преку кој акционерите ќе можат да се регистрираат, да овластуваат свои полномошници и на истите да им дадат инструкции за гласање на седницата на Собранието на Банката.

член 34

Со седницата на Собранието на Банката претседава Претседавач. Претседавачот со Собранието се избира за секое одделно Собрание.

За Претседавач може да биде избран секој акционер или лице кое го застапува акционерот. За Претседавач со Собранието не може да биде избран член на орган на управување на Банката.

Мандатот на Претседавачот со Собранието трае до изборот на новиот Претседавач со Собранието.

Во случај претходниот Претседавач да не може да присуствува на наредното Собрание на кое се избира нов Претседавач, Собранието го отвара и води претставникот на мнозинскиот акционер до изборот на новиот Претседавач.

член 35

Материјалите за седницата на Собранието на Банката им се ставаат на акционерите на располагање од денот на испраќање на поканата, односно објавување на јавниот повик, во определена просторија на Банката и на интернет страницата на Банката.

член 36

Секој акционер своето учество на Собранието го пријавува најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното Собрание.

Пред почетокот на седницата на Собранието, на акционерите на увид им се достапни следните списоци:

- списокот на акционери кои гласале со електронски средства;
- списокот на акционери кои гласале со кореспонденција, и
- списокот на пријавени и присутни акционери, лично или преку полномошник

Списоците од претходниот став се споредуваат со состојбата во акционерската книга добиена од ЦДХВ четириесет и осум часа пред одржување на седницата на Собранието.

Списокот на пријавени и присутни акционери пред одржување на Собранието го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер со што го потврдува – верификува своето присуство на Собранието.

Списоците од став 2 на овој член, со свој потпис, ги заверуваат Претседавачот со Собранието и записничарот.

По заверката на списоците Претседавачот со Собранието го констатира кворумот за работа.

Кворумот за работа го сочинуваат акциите со право на глас на акционерите кои се присутни на седницата на Собранието (лично или преку полномошник), како и акционерите кои гласале со електронски средства и/или со кореспонденција.

Заверените списоци им се даваат на увид на сите учесници на Собранието пред првото гласање.

член 37

Дневниот ред на Собранието на Банката го предлага органот кој го свикува Собранието.

Секој акционер има право да поднесе иницијатива за вклучување на точки на дневен ред на Собранието кое ќе се свика, под услови и на начин утврдени со закон и овој Статут.

Акционерите кои поединечно или заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акции со право на глас, имаат право по писмен пат или со електронски средства: 1) да предложат дополнување на дневниот ред со барање за вклучување нови точки ако истовремено приложат и образложение за предложената точка за дополнување на дневниот ред или ако предложат одлука по предложената точка; 2) да предложат за усвојување на одлуки по секоја од точките кои се вклучени или ќе бидат вклучени во дневниот ред.

Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на Собранието што е свикано, се испраќа до органот што го свикал Собранието на Банката, и тоа во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за учество на Собранието.

Уредно доставеното барање за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на свикано Собрание, органот на Банката што го свикал Собранието го испраќа до сите акционери, односно го објавува на ист начин на којшто ги испратил поканите, односно на којшто го објавил јавниот повик за учество на свиканото Собрание, најдоцна осум дена пред денот на неговото одржување. Банката им го става на располагање на акционерите ревидираниот дневен ред на исти начин како и претходниот дневен ред пред датумот на одржување на Собранието. Ревидираниот дневен ред е уредно ставен на располагање на акционерите ако акционерите можат навремено да овластат полномошници или да гласаат со кореспонденција.

Барањето спротивно на закон за вклучување на нови точки на дневен ред не се земаат во разгледување.

Акционерите имаат право да поставуваат прашања по секоја од точките на дневниот ред на Собранието, а Банката е должна да одговори на поставените прашања. Обврската на Банката да одговори на поставените прашања е претходно условено со потврдување на личниот идентитет на акционерите кои

поставиле прашања, одржувањето на ред во работата и заседавањето на Собранието и зачувување на доверливоста во работењето, принципите на банкарска и деловна тајна, како и деловните интереси на Банката. Прашањата и одговорите се објавуваат на интернет – страницата на Банката во форма на прашање и одговор.

член 38

Покрај учество во работата на Собранието со лично присуство или преку полномошник, согласно Законот за трговските друштва, Банката ќе им овозможи на акционерите да гласаат на Собранието и на еден од следните начини:

- преку електронски средства за гласање пред одржување на седницата на Собранието и без потреба од овластување полномошник кој физички би присуствувал на седницата, и
- со кореспонденција пред одржување на седницата на Собранието

Банката може да воспостави систем на електронска регистрација и евиденција на акционерите заради нивна идентификација и зачувување на безбедноста на електронската врска, како и да овозможи учество со кореспонденција, при што на својата интернет страница објавува опис на постапките, потребната документација за идентификација на акционерите и место на подигање на документи за електронска регистрација и евиденција, како и обрасците за гласање со кореспонденција.

Акционерите кои ќе ја подигнат ваквата документација за електронска регистрација за електронско гласање или за гласање со кореспонденција на Собранието можат да гласаат со испраќање на пополнет образец за гласање ќе биде достапен на интернет страницата на Банката.

Во повикот за учество на Собранието се објавува точниот датум и час на започнување и на завршување на гласањето по електронски пат, при што гласањето по електронски пат мора да отпочне најмалку 8 дена пред одржување на седницата, а завршува најдоцна 24 часа пред одржување на седницата на Собранието.

Акционерот кој гласал електронски или со кореспонденција може лично да присуствува на седницата на Собранието, но доколку акционерот сака лично да гласа на самата седница мора писмено да го отповика електронското гласање или гласањето со кореспонденција најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Доколку акционерот не достави писмено известување дека го отповикува електронското гласање или гласањето со кореспонденција, кое мора да биде примено во Банката најдоцна 48 часа пред одржување на Собранието, во предвид ќе се земе електронското гласање односно гласањето со кореспонденција.

член 39

Собранието на Банката може да работи ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на Собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акции со право на глас, при што се смета дека во работата на Собранието учествуваат и се претставени акционерите кои се присутни на

седницата на Собранието (лично или преку полномошник), како и акционерите кои гласале со електронски средства и/или со кореспонденција.

Одлуките на Собранието на Банката се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас кои учествуваат во работата, односно се претставени на Собранието, освен ако со закон и овој Статут не е предвидено друго мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со кое се донесуваат одлуките на Собранието на Банката.

Собранието на Банката со не помалку од 2/3 од акциите со право на глас кои учествуваат во работата, односно се претставени на Собранието одлучуваат за:

- зголемување и намалување на почетниот капитал,
- промена на името и седиштето на Банката,
- статусните измени, и
- други случаи утврдени со закон.

Одлуката за измена на Статутот на Банката се усвојува со мнозинство гласови од вкупниот број акции со право на глас.

член 40

Доколку на закажаната седница на Собранието на Банката не се обезбеди кворум за работа, на ист начин како што е и закажано неодржаното Собрание се презакажува ново Собрание на Банката со термин за одржување не подолг од 15 дена, од денот на неодржаното Собрание. На презакажаното Собрание се одлучува за прашања утврдени во дневниот ред без оглед на присутните акционери и бројот на акции кои што ги имаат.

член 41

Гласањето на Собранието на Банката по сите прашања ставени на дневен ред, вклучувајќи ги и именувањето и разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор е јавно.

По барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број на акции со право на глас се пристапува кон тајно гласање на начин согласно закон.

член 42

Одлуките донесени на Собранието на Банката по правило влегуваат во сила веднаш со денот на донесувањето, освен кога во зависност од природата на одлуката што се донесува на Собранието, со истата не се утврди друг датум на влегување во сила на таа одлука.

член 43

За работата на Собранието се води записник, кој го води нотар и истиот го потпишуваат нотарот и Претседавачот со Собранието.

Во рок од 15 дена од денот на одржувањето на Собранието, Банката на својата интернет-страница ги објавува резултатите од гласањето согласно Законот за трговските друштва.

член 44

Подетално во Деловникот за работа на Собранието на акционери се регулираат:

- услови и начин на свикување и одржување на Собранието;
- рокови за свикување на Собранието и дополнителни законски или интерни рокови кои зависат од свиканото собрание;
- покана и јавен повик за свикување Собрание;
- содржината на поканата т.е. повикот за учество на Собрание, поконкретно содржината на поканата т.е. повикот кои Банката како Друштво кое согласно со Законот за хартии од вредност е со посебни обврски за известување треба да ги примени;
- информациите кои како Друштво со посебни обврски за известување согласно Законот за хартии од вредност Банката е обврзана да ги обелодени на интернет страната;
- начин на утврдување на дневен ред и вклучување нови точки на дневниот ред со поконкретно дефинирање на правата и начинот на вклучување на дополнителни точки или дополнување на постојни точки од дневниот ред;
- начини на известување, доставување и прием на материјали и на други информации;
- начин на доставување на прашања, одлучување по истите и обврска за проследување на одговорите, односно објава на интернет страницата на Банката во формат на прашање и одговор;
- начин на одлучување по прашања кои не се точки на дневен ред на седниците на Собрание;
- пријава на учество и/или искористување на можноста за овластување на полномошници, како и начинот на спроведување на истото по писмен или електронски пат;
- начинот на идентификување и пријава на судир на интерес кај полномошникот;
- начин на евидентирање на учесници и утврдување кворум за работа на Собранието;
- водење на Собранието, продолжување на прекината седница
- начинот на гласање во зависност од одлуката која се донесува, како и утврдување на потребното мнозинство со кое се одлучува на Собранието за донесување на секоја одлука
- услови за остварување на правото на глас или ограничување на правото на глас во определени случаи;
- начин на спроведување на гласање и начин на спроведување на тајно гласање;
- утврдување на резултатите од гласањето;
- водење на записници и други прашања.

НАДЗОРЕН ОДБОР

член 45

Надзорниот одбор врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиските активности и го надгледува нивното спроведување.

член 46

Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната Банка.

При извршувањето на своите надлежности, Надзорниот одбор ги има предвид интересите на заинтересираните лица и обезбедува услови за одржување ефикасна соработка со Народната банка на Република Северна Македонија и со останатите регулаторни органи.

член 47

Надзорниот Одбор на Банката го сочинуваат 6 (шест) членови, избрани во постапка и услови предвидени со закон. Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор мора да бидат независни членови.

Член на Надзорен одбор не може да биде лице кое не е во согласност со предусловите и/или ограничувања за лица со посебни права и одговорности дефинирани во Законот за банки. Членовите на Надзорниот одбор треба да имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, да избегнуваат судир на интересите и да посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со закон.

Членовите на Надзорниот одбор треба заедно да имаат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена истата.

Мандатот на член на Надзорен одбор трае 4 (четири) години. Исто лице не може да биде независен член на надзорниот одбор во иста банка подолго од три последователни мандата. Мандатот на новоизбраните членови на местото на членовите кои престанале да ја вршат функцијата член на Надзорниот одбор може да трае колку што трае мандатот на заменетиот член. Мандатот на новоизбраниот член, во случај на замена на член на Надзорен одбор, се определува со Одлуката за именување донесена од страна на Собранието на акционери на Банката, имајќи ја во предвид должината на периодот кој преостанува до истекот на мандатот на заменетиот член.

Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат Претседател и Заменик-претседател на Надзорниот одбор на Банката.

Надзорниот одбор се состанува најмалку еднаш квартално, односно во согласност со законот.

член 48

Надзорниот одбор е должен:

1. да ја усвојува деловната политика на Банката и да го следи нејзиното спроведување;
2. да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзиното окружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката;

3. да ги усвојува и да ја следи примената на другите политики и интерни акти коишто се во негова надлежност;
4. заедно со Управниот одбор, да воспостави и промовира корпоративна култура и вредности во Банката, имајќи ги предвид дефинираните стандарди и етички норми;
5. да врши самооценување и оцена на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, согласно важечката Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор ;
6. да ги дефинира правата и одговорностите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и на Управниот одбор, како и да ја дефинира соработката со Управниот одбор на Банката;
7. заедно со Управниот одбор, да го утврди прифатливото ниво на ризик, имајќи ги предвид пазарната конкуренција, регулаторните барања, долгорочните цели на Банката, изложеноста на ризиците и капацитетот за преземање ризици, што подразбира и усогласеност на прифатливото ниво на ризик со деловната политика, финансискиот план, процесот на утврдување на интерниот капитал и системот за наградување;
8. да го воспостави и следи спроведувањето на системот за управување со ризиците, вклучувајќи го и работењето на Одборот за управување со ризиците, имајќи ги предвид барањата на регулативата на Народната банка за управување со ризиците и барањата за определување на еден член на Управниот одбор којшто ќе биде одговорен за следење на управувањето со ризиците;
9. да ја воспостави и да го следи спроведувањето на внатрешната ревизија и да го следи работењето на Одборот за ревизија;
10. да го следи финансиското работење на Банката и начинот на кој се извршува финансиското известување;
11. да го следи системот на наградување во Банката и да врши оцена дали е тој во согласност со Политиката за наградување, културата на ризик и капацитетот за преземање ризици на Банката;
12. да го следи спроведувањето на интерните акти на Банката за заштитено пријавување;
13. да ги разгледува трансакциите со поврзаните лица со Банката.

член 49

Надзорниот одбор ги врши и следниве работи:

- 1) ја усвојува деловната политика и развојниот план на Банката;
- 2) именува и разрешува членови на Управниот одбор на Банката;
- 3) именува и разрешува членови на Одборот за управување со ризици;
- 4) именува и разрешува членови на Одборот за ревизија;
- 5) именува и разрешува членови на Кредитните одбори;
- 6) именува и разрешува членови на Одборот за надгледување на информативната технологија,
- 7) го усвојува финансискиот план на Банката;

- 8) го разгледува извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола,
- 9) го одобрува воспоставувањето и организацијата на системот на внатрешна контрола;
- 10) организира служба за внатрешна ревизија, и врши именување, следење на работењето и разрешување на лицето надлежно за внатрешната ревизија на Банката;
- 11) го одобрува годишниот план на внатрешна ревизија;
- 12) ја усвојува политиката за сигурност на информативниот систем;
- 13) ги усвојува политиките за управување со ризици на Банката;
- 14) ги одобрува плановите и програмите за работа и општите акти на банката, освен актите што ги донесува Собранието на Банката;
- 15) усвојува политика за избегнување судир на интересите со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување;
- 16) усвојува политика за наградување, во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на Банката;
- 17) донесува и спроведува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор;
- 18) ги разгледува извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката;
- 19) ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици;
- 20) ги разгледува извештаите на Одборот за ревизија;
- 21) ги разгледува извештаите на внатрешна ревизија;
- 22) ги разгледува извештаите на службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
- 23) ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
- 24) одобрува изложеност спрема лице од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
- 25) одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари;
- 26) го одобрува стекнувањето на капитални делови и купувањето на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на банката, освен купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија;
- 27) го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија, или предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија;
- 28) ги одобрува политиката и процедурите за вршење на внатрешна ревизија, врши надзор на соодветноста на процедурите и ефикасноста

- на работењето на внатрешна ревизија и ги разгледува нејзините извештаи;
- 29) ги разгледува извештаите на супервизијата, други извештаи доставени од Народната банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно презема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на Банката;
  - 30) ги разгледува записниците од непосредната теренска контрола и непосредната теренска инспекциска контрола на Народната банка, до Народната банка ги доставува записниците од седниците на Надзорниот одбор на кои се разгледуваат записниците од контролата и ги верификува приговорите на Банката на записниците од Народната банка;
  - 31) го одобрува Годишниот извештај за работењето на Банката и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на Банката;
  - 32) го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на акционери;
  - 33) го усвојува Кодексот за корпоративно управување со кој се уредуваат правилата за управување и за надзор на Банката;
  - 34) го усвојува Етичкиот кодекс на Банката;
  - 35) го одобрува Деловникот за работа на Одборот за ревизија;
  - 36) на Собранието му поднесува извештај за работењето,
  - 37) одлучува за отпис на побарувања над максималниот износ на поединечно незначајните побарувања;
  - 38) одлучува за кредитна изложеност спрема поединечно лице и со него поврзаните лица во рамките на лимитите утврдени со актите на Банката;
  - 39) одлучува за стекнување и располагање со преземените средства на Банката во вредност на превземање, продажба и/или заложување поради продажба, поголема од 5% од сопствените средства на Банката во согласност со актите на Банката;
  - 40) ги разгледува извештаите за видот и износот на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања, преземените активности за нивна продажба и статусот на реализирање на плановите за продажба и/или промените во плановите за продажба, како и износот на продадените преземени средства;
  - 41) го свикува Собранието на Банката помеѓу две годишни собранија, по сопствена иницијатива или по барање на акционери;
  - 42) одлучува за формирање и укинување на организациони делови на Банката во земјата и во странство и за нивните овластувања;
  - 43) формира одбори и комисии за извршување определени задачи, делегира одговорности за формирање на одбори и комисии и го одредува нивниот делокруг и начин на работа;
  - 44) донесува деловник за својата работа и за работата на Управниот одбор;
  - 45) го одобрува актот на Управниот одбор со кој се уредува застапувањето и потпишувањето на актите на Банката;
  - 46) го разгледува извештајот за трансакции со поврзани лица со Банката;

- 47) ги одобрува стратегиските интерни акти за преземање и управување со ризици и го следи нивното спроведување;
- 48) ја оценува адекватноста на донесените стратегиски интерни акти и политики за управување со ризици најмалку еднаш годишно;
- 49) ги разгледува извештаите за профилот на ризичност на Банката;
- 50) ги одобрува лимитите на изложеност на одделни видови ризици;
- 51) ја одобрува Политиката за објавување на извештаи и податоци од страна на Банката;
- 52) ја усвојува политиката со која се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
- 53) ја усвојува политиката за користење услуги од надворешни лица и
- 54) одлучува за други прашања согласно Законот, овој Статут и други прописи.

Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

Надзорниот одбор врши оценка на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Надзорниот одбор, којашто вклучува поединечна оценка на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Надзорниот одбор и колективна оценка на соодветноста на членот на Надзорниот одбор заедно со останатите членови на Надзорниот одбор на Банката.

Оцената за соодветноста се врши:

1. пред секое именување нов член на Надзорниот одбор;
2. пред повторно именување постоен член на Надзорниот одбор;
3. еднаш годишно, согласно со закон.

По исклучок на точките 1 и 2 од претходниот став, оцената на соодветноста може да се изврши и по именувањето на членот на Надзорниот одбор од Собранието на Банката, но најдоцна во рок од еден месец по неговото именување, но пред добивање на согласноста од Гувернерот на Народната банка. Покрај случаите од претходниот став, колективната оценка се врши и доколку има значајни промени во деловниот модел на Банката.

член 50

Надзорниот одбор работи и одлучува на седници кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш квартално.

Членовите на Надзорниот одбор можат да учествуваат на седниците организирани со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои што учествуваат на така организираниот состанок може да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг.

Членовите на Надзорниот одбор можат да одлучуваат и без одржување на седница преку давање на писмена согласност на одлуките кои што се донесуваат.

Давањето на согласност може да биде извршено со своерачен потпис или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлог – одлуката. Одлуките се сметаат за донесени ако сите членови на Надзорниот одбор дадат писмена согласност на предлог – одлуката која се донесува. Начинот и Одлуките кои можат да бидат донесени со писмена согласност е предвиден со Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Седниците на Надзорниот одбор ги свикува и со нив раководи Претседателот, а во негово отсуство Заменик на Претседателот.

Седниците на Надзорниот одбор се закажуваат по писмен пат со доставување на предлог – дневен ред и материјали, најдоцна 7 дена пред одржување на седницата.

Надзорниот одбор задолжително се свикува по барање на една третина од членовите на Надзорниот одбор или Управниот одбор.

Надзорниот одбор полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинство од вкупниот број членови. Надзорниот одбор одлуките ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Во случај на поделба на гласовите гласот на Претседателот, а во негово отсуство Заменик претседателот е одлучувачки.

За работата на Надзорниот одбор на седница, во рок од три дена од денот на одржувањето на седницата, се изготвува записник кој го потпишуваат сите членови на Надзорниот одбор кои биле присутни на седницата.

член 51

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор може да престане и пред истекот на мандатот во следните случаи доколку:

- Собранието на Банката не го одобри Извештајот за работењето на Надзорниот одбор,
- се исполнети условите кои оневозможуваат назначување на член на Надзорниот одбор,
- Гувернерот на Народната банка ја повлече согласноста за именување на член на Надзорен одбор,
- лично писмено барање – оставка,
- врши работи за конкурентски банки,
- биде осуден со правосилна пресуда со казна затвор, согласно со закон, и
- во други случаи предвидени со Закон.

На членовите на Надзорниот одбор може предвремено да им престане мандатот со разрешување од должноста поради работење кое е спротивно со законот, Статутот и другите деловни обичаи или врз основа на лично писмено барање.

Во случај на предвремено престанување на функцијата на членовите на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се вршат избори на испразнетите места за остатокот на мандатот, по претходна согласност од Народната банка на РСМ.

член 52

Со Деловник за работа Надзорниот одбор поблиску ги уредува начинот на свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување, како и одговорностите и овластувањата на Надзорниот одбор.

член 53

На членовите на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија им припаѓа право на надомест за учество и работа на седниците во висина која е одредена со одлука на Собранието.

ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

член 54

Одборот за управување со ризици се состои од 6 (шест) члена, од редот на лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката, назначени од Надзорниот одбор на Банката. Членови на Одборот за управување со ризици се:

- Член од Управниот одбор во чија надлежност е организациониот дел одговорен за управување со ризиците, Претседател на Одборот;
- Одговорното лице на организациониот дел за управување со стратегиски ризик, Заменик претседател на Одборот,
- Одговорното лице на организациониот дел за правни работи,
- Одговорното лице на организациониот дел за управување со кредитен ризик,
- Одговорното лице на организациониот дел одговорен за наплата,
- Одговорното лице на организациониот дел за контрола на усогласеност со прописи.

Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици е четири години. Со Одлуката за назначување на членови на Одборот за управување со ризици може да се назначат и заменици членови од редот на лицата со посебни права и одговорности кои ги заменуваат членовите во нивно отсуство.

Членовите на Одборот за управување со ризици, покрај условите предвидени со закон, задолжително треба да имаат искуство од областа на финансиите или банкарството од најмалку 3 (три) години, да имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги и да имаат познавање за ризиците на кои е изложена Банката.

член 55

Одборот за управување со ризици се состанува најмалку еднаш неделно.

Одборот за управување со ризици полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови.

Во случај на поделба на гласовите гласот на Претседателот, а во негово отсуство Заменик претседателот е одлучувачки.

Членовите на Одборот за управување со ризици можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска

опрема, со тоа што сите лица кои што учествуваат на така организираните состанок може да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг.

Одборот за управување со ризици донесува одлуки со мнозинство од вкупниот број членови на Одборот.

За работата на Одборот за управување со ризици се води записник кој се усвојува на првата наредна седница на Одборот.

Одборот за управување со ризици може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на Одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по факс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот се изготвува записник.

член 56

Одборот за управување со ризици ги врши следните работи:

- 1) перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- 2) воспоставува политики за управување со ризици и ја следи нивната примена;
- 3) ги следи прописите на Народната банка кои се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на банката со овие прописи;
- 4) врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- 5) утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката;
- 6) ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката кои вршат оценка на ризиците и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- 7) ги воспоставува процедурите и начинот на вршење на стрес-тестирање
- 8) ја воспоставува политиката за користење на услуги од надворешни лица
- 9) ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- 10) ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- 11) ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- 12) квартално го известува Надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите,
- 13) врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- 14) најмалку еднаш квартално ги разгледува трансакциите со поврзаните лица со Банката за што доставува извештај до Надзорниот одбор
- 15) го следи спроведувањето на политиката за сигурност на информативниот систем и ги идентификува случаите кога е потребно нејзино ревидирање

16) врши оцена на воспоставениот процес на управување со сигурност на информативниот систем

17) го анализира извештајот за извршената процена на ризиците за информативната сигурност и ги следи активностите кои се преземаат во врска со управувањето со сигурноста на информативниот систем

18) ги разгледува извештаите за недвижниот имот во функција на Банката, извештаите за резултатите од спроведените огласи за продажба на имотот на Банката, како и извештаите за управување со имотот на Банката

19) ги разгледува и ги анализира извештаите за текот и стадиумот на правните постапки, согласно политиките за управување со правниот ризик

20) одобрува изложеност спрема лице од над 10% до 20% од сопствените средства на банката

21) врши други активности согласно со законската, подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

член 57

Одборот за управување со ризици за својата работа доставува извештај до Надзорниот одбор најмалку еднаш квартално.

член 58

Поблиски одредби за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризици кој го донесува Надзорниот одбор на Банката.

член 59

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја доставува до Надзорниот одбор на Банката.

ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈА

член 60

Одборот за ревизија се состои од 6 (шест) члена кои ги именува Надзорниот одбор на Банката со мандат од четири години.

Мнозинството членови на Одборот за ревизија се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови.

Најмалку еден член на Одборот за ревизија е овластен ревизор.

Членовите на Одборот за ревизија од своите редови избираат Претседател, кој е одговорен за организација на работата на Одборот за ревизија и Заменик претседател.

член 61

Одборот за ревизија се состанува најмалку еднаш на три месеци или почесто на барање на Надзорниот одбор.

Одборот за ревизија полноважно работи и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број на членовите.

Членовите на Одборот за ревизија можат да учествуваат и одлучуваат на седницата организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои што учествуваат на така организираниот состанок може да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг.

Одлуките на овој одбор се донесуваат со мнозинство од вкупниот број членови на одборот. Во случај на поделба на гласовите гласот на Претседателот, а во негово отсуство Заменик претседателот е одлучувачки.

За работата на Одборот за ревизија се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница на одборот.

Одборот за ревизија може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на Одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по факс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот се изготвува записник.

Одборот за ревизија најмалку еднаш годишно врши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно.

Одборот за ревизија поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор. Во годишниот извештај е содржана оцената од ставот 7 на овој член.

член 62

Членовите на Одборот за ревизија покрај условите кои треба да ги исполнуваат лицата со посебни права и одговорности треба да имаат познавање и за:

1. работењето на Банката, нејзините производи и услуги;
2. ризиците на кои е изложена Банката;
3. системите за внатрешна контрола и политиките за управување со ризици на Банката и
4. сметководството и ревизијата.

член 63

Одборот за ревизија ги врши следниве работи:

- 1) ги разгледува финансиските извештаи на Банката и се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- 2) ги разгледува и оценува системите за внатрешна контрола;
- 3) ја следи работата и ја оценува ефикасноста на внатрешна ревизија;
- 4) го следи процесот на ревизија на Банката и ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- 5) ги донесува сметководствените политики на Банката;
- 6) ја следи усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;
- 7) одржува состаноци со Управниот одбор, внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;

- 8) ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици;
- 9) предлага назначување на друштвото за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- 10) најмалку еднаш во три месеци го известува Надзорниот одбор на Банката за својата работа;
- 11) дава мислење по прашања поставени од страна на Надзорниот одбор, и
- 12) врши други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и другите општи акти на Банката.

член 64

Поблиски одредби за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за ревизија.

УПРАВЕН ОДБОР

член 65

Управниот одбор е орган кој ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзиното работење.

Надзорниот одбор на Банката ги именува членовите на Управниот одбор со мнозинство на гласови од вкупниот број на членови од Надзорниот одбор, и истите стапуваат на функциите по добивање на претходна согласност од НБРСМ. Со членовите на Управниот одбор се склучува менаџерски договори со кои подетално се утврдуваат работните активности, правата, обврските, висината на примањата и надоместите по сите основи, премијата за лично осигурување и други релевантни прашања.

Управниот одбор на Банката се состои од 3 (три) члена, при што членовите се подеднакво одговорни за работењето на Банката и за обврските што ги презема Банката, а надлежностите на членовите подетално се дефинирани и распределени.

Со Одлука на Надзорниот одбор на Банката, се определуваат Претседателот, Заменик Претседателот и Членовите на Управниот одбор на Банката.

Со одлука на Надзорниот одбор се врши поделба на надлежностите меѓу членовите на Управниот одбор на Банката, по одделни сегменти од работењето на Банката како што следи:

- Претседателот на Управниот одбор е надлежен за активности поврзани со работењето со население, маркетинг и развој на производи, за човечки ресурси и за координација на Генерален Секретаријат и Внатрешната ревизија;
- Заменик Претседателот на Управен одбор е надлежен за активности поврзани со работењето со корпоративни клиенти, со финансии, тргување и финансиски пазари и активности поврзани со управување со имот, логистика и безбедност;
- Еден член на Управниот одбор е надлежен за активности поврзани со стратешко управување со ризик, активности поврзани со управување со кредитен ризик, активности поврзани со наплата и управување со колатерали, активности поврзани со информатичка технологија и организација и активности поврзани со банкарски операции.

Мандатот на членовите на Управниот одбор е 5 (пет) години, со можност за реизбор.

член 66

Член на Управен одбор на Банката задолжително треба да има стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување, да има соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со банката и мора да има шест години успешно работно искуство од областа на финансиите или банкарството или три години работно искуство како лице со посебни права и одговорности во банка со активности соодветни на банката во која се именува. Членовите на Управниот одбор мора да се во постојан работен однос во банката и барем еден од членовите мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и да има постојано живеалиште во Република Северна Македонија.

Член на Управен одбор не може да биде лице кое не е во согласност со предусловите и/или ограничувања за лица со посебни права и одговорности дефинирани со Законот за банки.

Оцената на соодветноста на кандидатот за член, односно на членот на Управниот одбор ја врши Надзорниот одбор на Банката, согласно важечката Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор.

Оцената на соодветноста се врши најмалку:

1. пред секое именување нов член на Управниот одбор;
2. пред повторно именување постоен член на Управниот одбор;
3. во случај на значајни промени во деловниот модел на Банката.

член 67

Управниот одбор на Банката е одговорен за законитоста на работењето на Банката и истиот е одговорен за својата работа пред Надзорниот одбор.

Во согласност со надлежностите предвидени со Законот за банките, Управниот одбор управува со Банката и е вклучен во спроведувањето на деловната политика, воспоставувањето и промовирањето корпоративна култура и вредности, утврдувањето на прифатливото ниво на ризик, воспоставувањето и спроведувањето на системот на внатрешна контрола и во обезбедувањето услови за работење на Банката во согласност со прописите.

член 68

Управниот одбор на Банката ги врши следниве работи:

- 1) управува со Банката;
- 2) ја застапува Банката;
- 3) ги извршува одлуките на Собранието на акционери и на Надзорниот одбор на Банката, односно се грижи за нивното спроведување;

- 4) покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката;
- 5) ги именува и разрешува лицата со посебни права и одговорности, во согласност со одредбите од закон и овој Статут;
- 6) изготвува деловна политика и развоен план на Банката;
- 7) изготвува финансиски план на Банката;
- 8) изготвува политика за сигурност на информативниот систем на Банката;
- 9) изготвува годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот одбор;
- 10) изготвува етички кодекс на Банката;
- 11) именува лице односно го организира организациониот дел за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите;
- 12) одлучува за купување, продажба и закуп на основни средства на Банката и одобрување средства за други работи најмногу до 5% од сопствените средства на Банката;
- 13) одлучува за продажба на поединечни побарувања и продажба на портфолио на побарувања до 5% од сопствените средства на Банката;
- 14) формира пописни комисии за попис на средства и извори на средства, комисија за расходување и оттуѓување на основни средства и ситен инвентар, а по потреба формира и други комисии и работни тела за обавување на одредени работи и ги именува нивните членови;
- 15) донесува Одлука за каматните стапки и тарифи на Банката;
- 16) одлучува за засновање на работен однос, за распоредување, наградување и материјална одговорност на работниците согласно со законските прописи и актите на Банката или може да ги делегира овие надлежности на други вработени;
- 17) донесува акт за групирање на работните места во соодветни групи на сложеност утврдени преку коефициент со паричен износ;
- 18) утврдува предлози на одлуки и други акти за кои одлучува Надзорниот одбор на Банката, со посебен осврт на политиките, стратегиите и системите за управување со ризици во соработка со Одборот за управување со ризици;
- 19) се грижи за информирањето на акционерите на Банката;
- 20) донесува акти за внатрешна организација и систематизација на работните места;
- 21) донесува општи и поединечни акти на Банката и упатства од негова надлежност;
- 22) одлучува за распределба на средствата за спонзорство, реклами, пропаганда и репрезентација;
- 23) по потреба склучува Колективен договор со Синдикатот на Банката;
- 24) одлучува за отпис на побарувања до максималниот износ на поединечно незначајните побарувања определени со одлука донесена од страна на Надзорниот одбор, како и отписи предвидени како задолжителни со законски и подзаконски акти;
- 25) донесува политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на останатите лица со посебни права и одговорности и

26) врши други работи утврдени со законските прописи, статутот и други акти на Банката.

член 69

Управниот одбор на Банката е одговорен за:

- 1) обезбедување услови за работење на Банката во согласност со прописите;
- 2) управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето;
- 3) постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства;
- 4) функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката;
- 5) непречено работење на внатрешната ревизија на Банката, односно осигурува дека внатрешната ревизија има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности;
- 6) непречено работење на службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, односно осигурува дека службата има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на овластувањата;
- 7) донесување и спроведување политика за избор, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор;
- 8) водење на трговските и другите книги и деловната документација на Банката, изработка на финансиски и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствените стандарди;
- 9) навремено и точно финансиско известување;
- 10) редовност и точност на извештаите што се доставуваат до Народната банка во согласност со закон и прописите донесени врз основа на закон;
- 11) спроведување на мерките изречени од страна на Гувернерот спрема Банката.

Управниот одбор го известува Надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш квартално.

Управниот одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор за:

- 1) влошена ликвидност или солвентност на Банката;
- 2) постоење основ за укинување на дозволата за основање и работење или за забрана за извршување на одредена финансиска активност, согласно со закон;
- 3) намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со закон;
- 4) наодите на супервизијата и надзорот на Народната банка и
- 5) наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи.

За случаите од претходниот став, точки 1, 2 и 3, Надзорниот одбор на Банката е должен веднаш да ја извести Народната банка.

За наодот од став 3, точка 5, Надзорниот одбор на Банката е должен веднаш да ја извести Народната банка, доколку наодите имаат значително влијание врз финансиската состојба на Банката.

Член на Управен одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор ако тој или со него поврзани лица стекнат контрола во друго правно лице.

Управниот одбор е должен редовно да го информира Надзорниот одбор за сите активности и промени во работењето коишто се значајни за надлежностите на Надзорниот одбор, и тоа:

- 1) промени во управувањето со ризиците;
- 2) промени во солвентната и ликвидносната позиција на Банката и нејзината финансиска состојба;
- 3) надминување на лимитите на изложеност и неусогласеност на работењето со прописите;
- 4) слабости во системот на внатрешна контрола и во начинот на функционирање на функциите на контрола;
- 5) случаи коишто можат да предизвикаат непочитување или неусогласеност со законските или регулаторните барања;
- 6) случаи поврзани со заштитеното пријавување од страна на укажувач во Банката.

член 70

Банката ја претставува Претседателот на Управниот одбор.

За време на отсуство од било каква причина на Претседателот на Управниот одбор, Банката ја претставува Заменик Претседателот или другиот член на Управниот одбор.

Во отсуство на членовите на Управниот одбор, Банката ја претставува лице со посебни права и одговорности што ќе биде определено со посебна Одлука од Управниот одбор.

Член 71

Во однос на трети лица, во зависност од проблематиката и барањата за застапување, Банката е застапувана од било кој Член на Управен одбор самостојно.

член 72

Застапувањето и потпишувањето на актите подетално се уредува со посебен акт на Управниот одбор одобрен од страна на Надзорниот одбор. Со посебен акт на Управниот одбор одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката подетално се уредува кои акти ги потпишуваат одделно Претседателот на Управниот одбор, членовите на Управниот одбор, а кои акти ги потпишуваат заедно.

Членовите на Управниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираната седница можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг и без одржување на седница преку давање писмена согласност на одлуките кои што се донесуваат. Давањето на согласност

може да биде извршено со своерачен потпис или со потпис испратен по електронски пат на предлог-одлуката. Одлуките се сметаат за донесени ако сите членови на Управниот одбор дадат писмена согласност на предлог – одлуката која се донесува.

Управниот одбор донесува полноважни одлуки со мнозинство од гласовите на сите членови. Во случај на поделба на гласовите на членовите на Управниот одбор, гласот на Претседателот е одлучувачки.

За работата на Управниот одбор на седници, во рок од три дена од одржување на седницата се изготвува записник, кој го потпишуваат сите членови на Управниот одбор кои биле присутни на седницата.

Управниот одбор на Банката за одредени работи што се поврзани со секојдневното тековно работење на Банката, во рамките на предметот на работењето на Банката и актите донесени од страна на органите на Банката, може да овласти да ја застапуваат и во име на Банката да потпишуваат лица со посебни права и одговорности и други стручни лица вработени во Банката.

Овластените лица од претходниот став на овој член дадените овластувања не можат да ги пренесат на други вработени без согласност на Управниот одбор.

Управниот одбор донесува решенија, инструкции и други акти за начинот на потпишувањето, парафирањето на актите и овластувањата за потпишување на актите.

член 73

Лицата со посебни права и одговорности се должни да работат единствено во интерес на Банката и на нејзините депоненти и да постапуваат со внимание на уреден и совесен трговец.

Доколку лицата со посебни права и одговорности утврдат дека одлуката на органите на Банката е спротивна на закон или на друг пропис донесен врз основа на закон или дека според својата содржина е таква што може да ја загрози ликвидноста на Банката и нејзината стабилност и сигурност, се должни за ова писмено да го известат Надзорниот одбор и Народната банка.

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА НА БАНКАТА

член 74

Надзорниот одбор на Банката организира организационен дел одговорен за внатрешна ревизија, како независен организационен дел во Банката.

Внатрешната ревизија врши постојана и целосна контрола на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката, преку:

- следење на спроведувањето на интерните процедури и политики и етички кодекс на Банката;
- процена на општата ефикасност на работењето на Банката
- следење на почитување на прописите;
- оценка на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола;
- оценка на спроведување на политиките за управување со ризици;
- оценка на поставеноста на информативниот систем;

- оцена на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите;
- оцена на системите за спречување на перење пари;
- оцена на услугите што Банката ги добива од друштвата за помошни услуги на Банката;
- оцена на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи.

Внатрешната ревизија дејствува превентивно и во вршење на својата работа е самостојна и независна.

Внатрешната ревизија го известува Надзорниот одбор на Банката за извршените контроли и за евентуалните ризици врз финансиската состојба на Банката.

член 75

Вработените во организациониот дел одговорен за внатрешна ревизија ја извршуваат единствено функцијата на службата и најмалку еден од нив поседува овластување за ревизор.

Организационата поставеност, правата и одговорностите и односите со другите организациони делови на Банката, како и одговорноста и условите за назначување на Одговорно лице за функцијата за внатрешна ревизија ги уредува Надзорниот одбор со посебна Одлука.

член 76

Лицето односно вработените во организациониот дел ги извршуваат единствено работите од член 74 на овој Статут и се самостојни во извршувањето на работите од нивната надлежност.

Вработените во Банката се должни на лицето односно вработените во организациониот дел од ставот 1 на овој член да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации. Лицето, односно одговорното лице на организациониот дел од ставот 1 на овој член за својата работа поднесуваат тримесечен извештај до Надзорниот одбор.

ОНИТ - Одбор за надгледување на информативната технологија

член 77

Надзорниот одбор на Банката формира Одбор за надгледување на информативната технологија (во понатамошниот текст: ОНИТ) како орган на Банката.

Одборот за надгледување на информативната технологија се состои од 8 членови.

Надзорниот одбор на Банката ги назначува членовите на ОНИТ. Членови на Одборот се:

- Член на Управен одбор во чија надлежност е Организациониот дел за организација и ИТ како Претседател на Одборот;
- Одговорно лице на организациониот дел за финансии;
- Одговорно лице на организационен дел за банкарски операции;
- Одговорно лице на организационен дел за Организација и ИТ;

- ОСИС;
- двајца претставници од Групацијата;
- претставник од внатрешната ревизија без право на глас.

Членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија треба да имаат добро познавање од областа на информативната технологија, како и на процедурите и упатствата за информативната технологија.

Мандатот на членовите на Одборот за надгледување на информативна технологија трае се додека ги вршат активностите од работните позиции од став 3 на овој член.

Одборот за надгледување на информативната технологија работи на седници, кои што се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш во кварталот и доставува квартални извештаи до Управниот и Надзорниот одбор.

Одборот за надгледување на информативната технологија полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови на Одборот. Одборот за надгледување на информативната технологија одлучува со согласност од сите членови на Одборот.

Членовите на Одборот за надгледување на информативната технологија можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои што учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Седниците може да се одржуваат и по писмен пат преку електронска пошта, со писмена согласност од сите членови.

За работата на Одборот за надгледување на информативна технологија се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница.

член 78

Одборот за надгледување на информативната технологија ги врши следните работи:

- доставува извештаи за статусот на Информативната технологија на Банката и за отворените прашања до Надзорниот одбор на Банката и до Управниот одбор на Банката;
- дава препораки на Надзорниот одбор и на Управниот одбор за стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на Информативната технологија кои ги одобрува Надзорниот одбор или Управниот одбор;
- обезбедува ефективно планирање на Информативната технологија и следење на капацитетот на системот на Информативна технологија и неговите перформанси;
- го набљудува развојот на стратешките планови на Информативна технологија;
- одобрува добавувачи во однос на Информативната технологија и ја набљудува нивната финансиска состојба;
- ги одобрува и набљудува главните проекти, буџетот на Информативната технологија, приоритетите, стандардите, процедурите и перформансите на системот;

- врши координација на приоритетите помеѓу Дирекцијата за организација и ИТ;
- ја набљудува адекватноста на ресурсите на Информативната технологија во смисла на луѓе, опрема, договори со добавувачи на услуги;
- набљудување на планирањето и стратегијата;
- набљудување на развојот и извршувањето на оперативните планови;
- одобрување на ангажирање на надворешни обезбедувачи на ИТ сервиси и набљудување на нивната финансиска состојба;
- разгледување на анализи на ризик на outsourcing добавувачи;
- набљудување на статусот на активните проекти поврзани со ИТ;
- разгледување на извештаите за пријави на инциденти и предлагање чекори со цел елиминирање или намалување на поголеми и почести инциденти;
- разгледување на вонредните извештаи од ОСИС.

член 79

Поблиските одредби за работата на Одборот за надгледување на информативната технологија се утврдуваат со Деловникот за работа на Одборот за надгледување на информативна технологија, кој го донесува Надзорниот одбор на Банката.

Комисија за наградување и именување

член 80

Надзорниот одбор формира Комисија за наградување и именување како орган на Банката.

Комисијата за наградување и именување се состои од 3 (три) членови од редовите на Надзорниот одбор на Банката кои се назначуваат и разрешуваат со одлука на Надзорниот одбор.

Претседателот на Надзорниот одбор на Банката и најмалку еден независен член на Надзорниот одбор задолжително се членови на Комисијата за наградување и именување.

Мандатот на членовите на Комисијата за наградување и именување е во согласност со мандатот на соодветните членови во Надзорниот одбор на Банката. Комисијата за наградување и именување работи на седници кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш годишно.

член 81

Комисијата за наградување и именување одлучува по прашања во рамките на своите надлежности регулирани со применливата законска регулатива, Статутот на Банката, Политиката за наградување, Кодексот на корпоративно управување и други интерни акти на Банката кои се однесуваат на наградување и номинирање на членови на одбори.

Комисијата ги врши следните активности:

1. ја разгледува и редовно ја ажурира Политиката за наградување;
2. дава предлози до соодветните органи за назначување и/или разрешување на членови на Надзорен одбор, Управен одбор и законски пропишаните

одбори на Банката, дефинирајќи ги критериумите и правилата за назначување на тие членови;

3. дава претходно одобрение за наградувањата на Надзорниот и Управниот одбор на Банката, како и на лицата носители на контролни функции;
4. одлучува за други прашања во согласност со закон, Статут и останати правила и регулативи.

Поблиските одредби за работата на Комисијата за наградување и именување се утврдуваат со Деловникот за работа на Комисијата кој е предмет на одобрување од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Стручни тела

член 82

Надзорниот одбор може да формира други комисии и одбори од редот на своите членови коишто му помагаат при спроведувањето на дел од неговите надлежности.

Надзорниот одбор за одделни прашања од делокругот на работењето на Банката може да формира консултативни тела при што членовите би биле од групацијата со задолжително учество на член/членови од вработените во Банката.

Управниот одбор за одделни прашања од делокругот на работењето на Банката може да формира: Колегиум на Управниот одбор, комисии, работни групи и други тела, составено од работниците на Банката.

член 83

Надлежниот одбор со Одлука го утврдува бројот, составот и надлежностите на стручните тела.

На седниците на стручните тела можат да бидат повикани и други раководни, стручни и други работници.

Стручните тела ги разгледуваат сите прашања од областа на Банката, за кои Управниот одбор смета дека треба да бидат разгледани.

XIII. СИСТЕМ НА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА И ФУНКЦИИ НА КОНТРОЛА

член 84

Надзорниот и Управниот одбор на Банката се должни да воспостават систем на внатрешна контрола којшто треба да обезбеди:

- ефикасно работење на Банката;
- работење на Банката во согласност со прописите;
- соодветно идентификување, мерење и контрола/намалување на ризиците;
- оцена на ефикасноста и соодветноста на функциите на контрола и на целокупното корпоративно управување, вклучувајќи и оцена на квалитетот на системот на известување на Надзорниот и Управниот одбор и на ефикасноста на системот на внатрешна контрола;
- точност и навременост на информациите и податоците коишто се доставуваат до органите на Банката, до заинтересираните лица и до пошироката јавност;
- соодветни оперативни и сметководствени процедури.

Начинот на спроведување на системот на внатрешна контрола треба да биде пропишан со интерни акти коишто треба да бидат достапни до вработените во Банката.

член 85

Надзорниот и Управниот одбор на Банката се должни да обезбедат целосна независност на функциите на контрола, преку:

- воспоставување соодветна организациска поставеност на функциите на контрола преку нивно меѓусебно одвојување и одвојување од активностите коишто се предмет на нивната контрола;
- именување лица надлежни за функциите на контрола коишто не се подредени на лицата надлежни за активностите коишто се предмет на нивната контрола;
- обезбедување соодветни човечки и материјални ресурси за независно, објективно и ефикасно извршување на функциите на контрола;
- поставеност на функциите којашто ќе овозможи избегнување судир на интересите;
- обезбедување непречен пристап до сите вработени во Банката и до сите информации коишто се потребни за ефикасно спроведување на соодветната функција на контрола;
- воспоставување начин на наградување на лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола којшто не е поврзан со успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола;
- воспоставување механизам на непречена соработка меѓу лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола и останатите вработени во Банката.

Лицата надлежни за функциите на контрола треба да имаат неограничен пристап до членовите на Надзорниот одбор на Банката и да можат да ги известуваат за значајните слабости, недостатоци или ризици коишто ги идентификувале при вршењето на својата функција.

Надзорниот одбор на Банката треба да биде информиран за разрешувањето на лицето надлежно за управување со ризиците и за лицето надлежно за контрола на усогласеноста со прописите и за причините поради кои е разрешено тоа лице.

XIV. ЛИЦА СО ПОСЕБНИ ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ

член 86

Лица со посебни права и одговорности во Банката се:

- членовите на Надзорниот одбор на Банката,
- членовите на Управниот одбор на Банката,
- членовите на Одборот за ревизија,
- членовите на Одборот за управување со ризици и

- останати лица со посебни права и одговорности дефинирани како лица со посебни права и одговорности во актот за систематизација на работните места во Банката донесен од Управниот одбор на Банката.

Лица со посебни права и одговорности за кои согласно важечката регулатива е потребна претходна согласност од НБРСМ не можат да бидат назначени од соодветниот орган кој ги назначува без обезбедување на ваквата согласност. Останати лица со посебни права и одговорности се лица со посебни права и одговорности кои ги водат и извршуваат работите и задачите поврзани со секојдневното работење на Банката во рамките на организационата поставеност на Банката, законските прописи и актите донесени од соодветните органи.

Како останати лица со посебни права и одговорности дефинирани како лица со посебни права и одговорности во актот за систематизација на работните места во Банката донесен од Управниот одбор на Банката задолжително се сметаат Директорите на секторите и организационите единици кои за својата работа му одговараат директно на Управниот одбор. Останати лица со посебни права и одговорности се и Шефот на Кабинетот на Управниот одбор, како и одговорното лице на организациониот дел одговорен за спроведување на функцијата внатрешна ревизија.

Мандатот, надлежностите, правата, одговорностите и условите за именување на останатите лица со посебни права и одговорности се утврдуваат со посебен акт донесен од страна на Управниот одбор на Банката. Мандатот, надлежности, права и одговорности на одговорното лице на организациониот дел одговорен за спроведување на функцијата внатрешна ревизија ги уредува Надзорниот одбор на Банката.

Останатите лица со посебни права и одговорности, правата од работен однос ги остваруваат според договор за уредување на односите, склучен помеѓу Управниот одбор и лицето со посебни права и одговорности согласно со закон. Мандатот на останатите лица со посебни права и одговорности назначени од страна на Управниот одбор може да биде 1, 2, 3 или 4 години согласно одлуката за именување, со можност за повторно назначување.

Лицата со посебни права и одговорности во Банката задолжително треба да имаат соодветно високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, да ги познаваат правилата за добро корпоративно управување и да имаат соодветно искуство кое обезбедува сигурно и стабилно управување со Банката.

Лице со посебни права и одговорности не може да биде:

- 1) член на Советот на Народната банка;
- 2) вработено во Народната банка;
- 3) на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност;

- 4) кое не поседува репутација со што може да биде загрошено сигурното и стабилното работење на банката;
- 5) кое не ги почитува одредбите од Законот за банки и прописите донесени врз основа на овој закон и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на банката;
- 6) член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга банка или вработен во друга банка или
- 7) кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположливите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка.

За лице кое не поседува репутација ќе се смета и лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, се додека траат правните последици од пресудата.

За член на управен одбор на банка ќе се смета дека не поседува репутација и кога има соработник во однос на кој постојат околностите од претходниот став на овој член.

Член на управен одбор може во исто време да биде и член на најмногу два органи на надзор, односно неизвршен член на одбор на директори во најмногу две небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на надзорен одбор може во исто време да биде и:

- член на еден орган на управување и на еден орган на надзор, односно да извршува една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции или
- член на три органи на надзор, односно да извршува три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции.

Член на управен одбор на банка не може да биде и лице кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво.

Ограничувањата од ставовите 10, 11 и 12 на овој член, не се однесуваат на членство во:

- 1) органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и

2) во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.

Во случаите кога банката, како дел од банкарска група, спроведува политики на групата, членовите на надзорниот и/или управниот одбор треба да обезбедат тие политики да се соодветни за банката и се во согласност со законите на Република Северна Македонија и стандардите на Народната банка.

член 87

Лицата со посебни права и одговорности ги извршуваат работите за кои се овластени согласно Законот, општите акти на Банката и работите кои со посебен акт ќе му ги пренесе Управниот одбор на Банката.

Лицата со посебни права и одговорности ја организираат, координираат и раководат со работата од нивна надлежност.

Во политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на останатите лица со посебни права и одговорности е определен начинот на кој Управниот одбор врши оценка на нивната соодветност.

XV. РАБОТНИЦИ НА БАНКАТА

член 88

Работниците на Банката ги остваруваат своите права и обврски согласно Законот, Колективниот договор и општите акти на Банката.

Општите акти и одлуки со кои поблиску се регулираат прашањата, обврските и одговорностите на работниците, ги донесува Надзорниот одбор на Банката или Управниот одбор, согласно Законот, Колективниот договор и овој Статут.

XVI. СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

член 89

Лицата со посебни права и одговорности се должни редовно, на секои шест месеци да дадат писмена изјава за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Под личен интерес на лицата од ставот 1 на овој член се подразбираат и интересите на поврзаните лица со нив.

Судир на личниот интерес и интересот на Банката постои кога со донесувањето на одлуки, склучувањето на договори или вршење на други деловни активности се засега во материјалните или кој било друг вид на деловни или семејни интереси на лицата од ставовите 1 и 2 на овој член.

Под остварување на материјален, деловен и семеен интерес се подразбира остварување на парична или друг вид на корист, директно или индиректно, за лицата од ставовите 1 и 2 на овој член.

Лицата од ставот 1 на овој член не смеат да пристапуваат при разгледување и донесување на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни

активности доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

За постоење судир на интереси се дава писмена изјава и пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност.

Писмените изјави од ставовите 1 и 6 на овој член се доставуваат до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката.

Надзорниот и Управниот одбор го следат спроведувањето на политиката за избегнување судир на интересите.

Доколку лицето од ставот 1 на овој член премолчи постоење судир на интереси, Народна банка и друго лице кое има правен интерес до надлежниот суд, во согласност со закон, може да бара поништување на правната работа.

член 90

Интересот се смета за материјален доколку членовите и лицата остваруваат материјална корист, односно деловни и семејни интереси или остваруваат материјална корист за друго правно лице во кое директно или индиректно се сопственици или остваруваат заеднички интерес или раководат со тоа правно лице.

член 91

Доколку членовите и поврзаните лица дефинирани во овој дел Судир на интереси, премолчат постоење на материјален интерес или судир на интереси во согласност со овие одредби, надлежниот суд на барање на Народната банка и на акционер на банката, може да го суспендира договорот или правната работа.

XVII. ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ И ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ И НА ДРУГИТЕ АКТИ НА БАНКАТА

член 92

Односите во Банката се уредуваат со Статут и други општи акти на Банката. Статутот е основен општ акт на Банката, уреден во согласност со прописите. Секоја одредба од Статутот или од другите акти на Банката што се спротивни на прописите се ништовни.

Другите општи акти на Банката се во согласност со Статутот на Банката, во спротивно се применуваат одредбите од Статутот.

член 93

Други општи акти на Банката се: политики, процедури, одлуки, правилници, упатства, наредби, деловници за работа на органите и други акти.

член 94

Предлог на општите акти, кој со овој Статут е предвидено да ги донесува Собранието на Банката, ги подготвува и утврдува Надзорниот одбор на Банката.

Надзорниот одбор на Банката може да формира работни групи за изготвување на предлог општи акти на Банката.

Надзорниот одбор го утврдува текстот на предлог Статутот, кој го доставува до Собранието на Банката на усвојување, по претходно добиена согласност на Народната банка.

Измените и дополнувањата на општите акти кои ги донесува Собранието на Банката се врши по иста постапка како и за нивното донесување.

член 95

Предлогот на општите акти, кои со овој Статут е предвидено да ги донесува Надзорниот одбор на Банката, ги подготвува и утврдува Управниот одбор на Банката.

Измените и дополнувањата на општите акти кои ги донесува Надзорниот одбор на Банката, се врши по иста постапка како и за нивното донесување.

член 96

Управниот одбор на Банката ги донесува поединечните акти на Банката врз основа на законските овластувања, овластувањата на овој Статут и другите општи акти на Банката.

XVIII. БАНКАРСКА ТАЈНА

член 97

Документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица претставуваат банкарска тајна која Банката е должна да ја заштити и чува.

член 98

Лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката, како и лицата кои преку давање услуги на Банката имаат пристап на документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица, се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за цели за кои се добиени и не смеат да ги откриваат на трети лица.

Обврската од ставот 1 на овој член не се однесува и во следните случаи, ако:

- 1) со закон е пропишано објавување на податоците и информациите и
- 2) лицето дало писмена согласност за откривање на податоците.

За лицата со посебни права и одговорности и вработените во Банката обврската од ставот 1 на овој член не се однесува и во случаите кои согласно одредбите од Законот за банките се дефинирани како исклучок.

Лицата кои согласно со ставот 3 на овој член дошле до документите, податоците и информациите се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица, освен во случаи и во постапка утврдена со закон.

Обврската од ставовите 1 и 4 на овој член продолжува и по престанокот на работниот однос, односно по престанокот на основот и статусот врз основа на кој е остварен пристап до податоците кои се сметаат за банкарска тајна.

XIX. ИНФОРМИРАЊЕ

член 99

Работењето на банката е јавно.

Банката во своето седиште мора да ги чува актите и документите кои согласно одредбите од Законот за трговските друштва се дефинирани како задолжителни.

член 100

На секој акционер му се обезбедува право на увид во актите и другите документи согласно со закон.

За остварувањето на правото на увид на актите, акционерот претходно го најавува во Банката. Увидот се врши во посебна просторија определена од Банката.

Акционерот информациите добиени преку увид во актите не може јавно да ги објавува и презентира, освен во случаите на остварување на некое право пред надлежен суд.

Доколку акционерот кој имал пристап до информациите објави или на друг начин злоупотреби информација и со тоа причини штета на Банката, и одговара на Банката за причинетата штета.

член 101

Акционерите на Банката, комитентите и други се известуваат за работењето на Банката преку интернет страницата на Банката и другите форми на информирање, согласно со закон.

Со акт на Надзорниот одбор се определуваат начинот, формата и содржината на податоците и актите што се објавуваат, а се значајни за акционерите на Банката.

XX. НАЧИН НА РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИТЕ МЕЃУ АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА

член 102

Споровите меѓу акционерите на Банката се решаваат спогодбено со посредување на Надзорниот одбор на Банката.

Споровите меѓу акционерите на Банката кои не можат да се решаваат спогодбено ќе се решаваат пред избран или редовен суд.

XXI. ОДБРАНА И ЗАШТИТА

член 103

Органите на Банката се грижат за спроведување на подготовки за одбрана и заштита според постојните законски и подзаконски прописи и акти на Банката.

XXII. ПРЕСТАНУВАЊЕ НА БАНКАТА

член 104

Банката престанува со работа:

- кога Собранието на Банката ќе донесе одлука за престанок;
- кога Народната банка ќе ја одземе дозволата за основање;
- статусни промени со која Банката го губи сататусот на самостојно правно лице;
- спроведување на стечајна постапка.

XXIII. ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВАТА СРЕДИНА

член 105

Банката се грижи за заштита и унапредување на човековата средина.

Во извршувањето на кредитните работи Банката ќе цени дали од кредитираната опрема и објектите се загадува човековата средина.

Со актите на деловната политика поблиску ќе се регулираат критериумите на Банката за заштита на човековата средина.

Банката е должна да предвиди средства за заштита на човековата средина во деловните простории на банката и пошироко, со што на коминтентите и вработените ќе им создаде услови за нормална работа и здрава човекова средина.

XXIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

член 106

Со донесување на овој Статут престанува да важи Статутот (пречистен текст) од 04.10.2021 година. Пречистениот текст на Статутот ги вклучува Одлуката од Собрание на акционери за измена и дополнување на Статутот од 25.05.2022 година и пречистениот текст на Статутот од 04.10.2021 година.

За се што не е предвидено со овој Статут, ќе се применуваат одредбите од прописите кои ја регулираат определената материја.

член 107

Автентично толкување на Статутот дава Собранието на Банката.

член 108

Овој Статут стапува на сила со денот на донесувањето, а ќе се применува по добивање на соодветна согласност од Гувернерот на НБРСМ и усвојување од страна на Собранието на акционери.

СОБРАНИЕ НА АКЦИОНЕРИ

Претседавач

Наташа Трпеноска Тренчевска

